సయ్యద్ మహ్మద్ సయ్యద్ ఉమర్ సయ్యద్ మరియు ఇతరులు

వర్సెస్

స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్

ఏప్రిల్ 3, 1995

[A.M. అహ్మదీ, CJ., S.P. భరుచా మరియు G.T. నానావతి, న్యాయమూర్తులు.]

నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ మరియు సైకోట్రోపిక్ సబ్‌స్టాన్సెస్ యాక్ట్, 1985-సెక్షన్ 50 – గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు శోధించబడే హక్కు నిందితుడికి సంబంధించిన సమాచారం- తప్పనిసరి అయినా – హెల్డ్ అవును – దానిని రుజువు చేయడానికి తగిన సాక్ష్యాధారాలు సమర్పించాలి – చట్టబద్ధమైన ఆవశ్యకతకు అనుగుణంగా దర్యాప్తు అధికారులకు సూచనల జారీ – అవసరం కోసం.

ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ 1872 - సెక్షన్.114 ఇలస్ట్రేషన్ (e) - వర్తింపు యొక్క - నిందితుడికి అతని హక్కు గురించి తెలియజేసేందుకు ఎలాంటి ఆధారాలు లేవు లేదా రక్షణ కింద సెక్షన్ 50 యొక్క నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ మరియు సైకోట్రోపిక్ సబ్‌స్టాన్సెస్ యాక్ట్ - నిందితులకు సమాచారం అందించే అధికారిక చర్య క్రమం తప్పకుండా జరుగుతుందని ఊహించలేము.

నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ అండ్ సైకోట్రోపిక్ సబ్‌స్టాన్సెస్ (NDPS) చట్టం, 1985 యొక్క సెక్షన్ 50 కింద, శోధించబడే వ్యక్తి, అతను కోరుకుంటే, గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు శోధించబడే హక్కు కలిగి ఉంటారు. ప్రస్తుత కేసులో, విచారణ సందర్భంగా, అప్పీళ్లను పట్టుకున్న పోలీసు సిబ్బంది ఎవరూ దానిని నిలదీయలేదు వారు గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు శోధించబడే హక్కును అప్పీలుదారులకు తెలియజేసారు.

ట్రయల్ కోర్టు నేరాలకు అప్పీలుదారులను దోషులుగా నిర్ధారించింది మరియు NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 20 మరియు బాంబే నిషేధ చట్టం, 1949లోని సెక్షన్లు 65 మరియు 66 ప్రకారం శిక్ష విధించింది. అప్పీల్‌పై హైకోర్టు శిక్షను సమర్థించింది.

హైకోర్టు ముందు, NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50 యొక్క నిబంధనలు తప్పనిసరి అని వాదించబడింది మరియు అప్పీలుదారులను శోధించిన పోలీసు సిబ్బంది సెక్షన్ 50 ప్రకారం

అప్పీలుదారులకు వారి హక్కు గురించి తెలియజేసినట్లు చూపించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేనందున, అప్పీలుదారులు నిర్దోషిగా విడుదలకు అర్హులు. ఆ కారణాలతో హైకోర్టు వాదనను తోసిపుచ్చింది (a) NDPS చట్టం కింద ఉన్న కేసుల్లో ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ యొక్క సెక్షన్ 114, ఇలస్ట్రేషన్ (ఇ) కింద ప్రిసంప్షన్ ను పెంచడం కోర్టు యొక్క విధి ఆ అధికారి సెక్షన్ 50 ద్వారా నిర్దేశించబడిన విధానాన్ని అనుసరించి ఉండకపోయినా; మరియు (b) వాదన వాస్తవంగా ఉంది మరియు మొదటి సారి లేవనెత్తడం అప్పీల్ కోర్టు ముందు సాధ్యం కాలేదు.

అందుకే, ప్రస్తుత అప్పీలు.

అప్పీల్‌ను అనుమతించడం మరియు అప్పీలుదారులను నిర్దోషులుగా విడుదల చేయడం, ఈ కోర్టు

నిర్ణయం: 1. దీనికి సంబంధించి చట్ట విరుద్ధమైన వస్తువులను స్వాధీనం చేసుకోవడం వల్ల కలిగే తీవ్రమైన పరిణామాలకు సంబంధించి NDPS చట్టం, అంటే, నిందితుడిపై బాధ్యతను బదిలీ చేయడం మరియు అతను బాధ్యత వహించే కఠినమైన శిక్ష, NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50లో ఉన్న రక్షణను శాసనసభ అమలు చేసింది. నిందితుడి స్వాధీనం గురించి ఏవైనా సందేహాలను నివృత్తి చేయడానికి NDPS చట్టం కింద అక్రమ వస్తువులు, అటువంటి స్వాధీనం కోసం శోధనను గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ వారి సమక్షంలో నిర్వహించాలని నిందితుడికి హక్కు ఉంటుంది. ఈ విషయంలో నిబంధనలు తప్పనిసరి మరియు దాని భాష సంబంధిత అధికారిని కోరే హక్కును శోధించవలసిందిగా వ్యక్తికి తెలియజేయవలసి ఉంటుంది, శోధన గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో నిర్వహించబడుతుంది. [122-H, 123-A, B]

స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ v. బల్బీర్ సింగ్, [1994] 3 SCC 299, ఆధారపడింది.

2. దీనికి సంబంధించి సెక్షన్ 50 యొక్క నిబంధనలను ప్రవేశపెట్టిన ఆబ్జెక్ట్ కు సంబంధించి NDPS చట్టంలో మరియు దాని భాష సంబంధిత అధికారిని గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో సర్చ్ చేసే హక్కును శోధించవలసిందిగా వ్యక్తికి తెలియజేయవలసి వచ్చినప్పుడు, ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్, 1872 యొక్క సెక్షన్ 114, ఉదాహరణ (ఇ) ప్రకారం ఒక ప్రిసంప్షన్ ను పొందే అవకాశము లేదు. [123-C]

3. సంబంధిత అధికారి దానిని నిలదీయనప్పుడు, అతను NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50 ద్వారా నిర్దేశించిన విధానాన్ని అనుసరిస్తారు, సెక్షన్ 50 కల్పించే రక్షణ యొక్క ప్రయోజనం నిందితుడికి లేదని నిర్ధారించడానికి కోర్టు బాధ్యత వహిస్తుంది; కాబట్టి, NDPS చట్టం ప్రకారం చట్టవిరుద్ధమైన వస్తువులను అతని స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు నిరూపించబడలేదు; అటువంటి స్వాధీనానికి సంతృప్తికరంగా లెక్కించవలసిన ముందస్తు షరతు నెరవేరలేదు; మరియు నిందితులను నిర్దోషిగా విడుదల చేయాలి. ఈ మేరకు ఆదేశాలు జారీ చేయాలి, విచారణ అధికారులు చట్టబద్ధమైన ఆవశ్యకతకు అనుగుణంగా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు మరియు మాదకద్రవ్యాల వ్యాపారులు వాటిని పాటించనందున స్వేచ్ఛగా వెళ్లరు. [123-G, H, 124-A, F]

4. NDPS చట్టం ప్రకారం అక్రమ వస్తువులను కలిగి ఉన్నారని ఆరోపించబడిన వారికి NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50 ఇచ్చే రక్షణ పవిత్రమైనది మరియు మొదటి ఉదాహరణ కోర్టులో పాయింట్ తీసుకోలేదనే సాంకేతికతపై విస్మరించలేము. [124-C]

5. అప్పీలుదారుల నేరారోపణ కోసం బొంబాయి నిషేధ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం ప్రత్యేక శిక్ష విధించబడలేదు. PSIల సాక్ష్యాలను 'పంచాస్' సమర్థించలేదు, ఇది అప్పీలుదారుల ఆధీనంలో చరస్ దొరికిందనే కేసును మరింత బలహీనపరుస్తుంది. కాబట్టి, బొంబాయి నిషేధ చట్టం కింద ఈ నేరారోపణను కొనసాగించలేము. [124-H, 125-A]

క్రిమినల్ అప్పీలెట్ జ్యూరిస్డిక్షన్ : క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.485/1995.

Crl.A.No.526/1998లో గుజరాత్ హైకోర్టు యొక్క 23.06.1994 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి

శ్రీమతి కామినీ జైస్వాల్, అప్పిలెంట్ల కోసం.

భార్గవ్ దేశాయ్ కోసం శ్రీమతి హేమంతిక వాహి, ప్రతివాదుల కోసం.

కోర్టు ద్వారా తీర్పు వెలువరించినవారు

భారుచా, న్యాయమూర్తి. ప్రత్యేక సెలవు మంజూరు చేయబడింది.

గుజరాత్ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుపై అప్పీల్ నిర్దేశించబడింది. నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ అండ్ సైకోట్రోపిక్ సబ్‌స్టాన్సెస్ యాక్ట్, 1985 (NDPS చట్టం)లోని సెక్షన్ 20

ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరాలకు అప్పీలుదారుల శిక్షను హైకోర్టు సమర్థించింది మరియు ప్రతి ఒక్కరికి విధించే శిక్ష, అంటే పదేళ్లపాటు కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు లక్ష రూపాయల జరిమానా; జరిమానా చెల్లించడంలో విఫలమైతే, మరో రెండు సంవత్సరాల పాటు కఠిన కారాగార శిక్ష. ఇది అప్పీలుదారుల నేరారోపణను కూడా సమర్థిస్తూ సెక్షన్లు 65 మరియు 66 యొక్క నిబంధనల ప్రకారం, బొంబాయి నిషేధ చట్టం, 1949, దీనికి సంబంధించి ప్రత్యేక శిక్ష విధించబడలేదు.

18 అక్టోబర్, 1986న ప్రాసిక్యూషన్ కేసు, ఛార్జ్ షీటెడ్ సమాచారం అందుకున్న పోలీస్ సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్లు రాథోడ్, రాణా, మొదటి అప్పీలుదారు రెన్‌బసేరా ఎదురుగా ఉన్న వఘరివాడ్, అహ్మదాబాద్‌లో 'చరస్' అమ్మే వ్యాపారం చేస్తున్నారు. ఇతర పోలీసు సిబ్బందితో పాటు, PSIలు, రాథోడ్, రాణా ఆ ప్రాంతంలో దాడి చేశారు. సర్చ్ లో మొదటి అప్పీలుదారు నుండి 55 గ్రాములు మరియు రెండవ మరియు మూడవ అప్పీలుదారుల నుండి 10 గ్రాముల 'చరస్' కనుగొనబడింది. అప్పీలుదారులపై ఛార్జ్షీట్ చేయబడింది, అహ్మదాబాద్‌లోని అదనపు సిటీ సెషన్స్ జడ్జి విచారించారు. మరియు పైన పేర్కొన్న విధంగా దోషిగా నిర్ధారిస్తూ మరియు శిక్ష విధించబడింది.

హైకోర్టులో అప్పీలుదారుల తరపున హాజరైన న్యాయవాది NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50లోని నిబంధనల ప్రకారం, అప్పీలుదారులు గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలోనే సర్చ్ చేసే హక్కు గురించి తెలియజేయాలి మరియు PSI రాథోడ్ లేదా PSI రాణా తెలియజేసినట్లు చూపించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు. తదనుగుణంగా, సెక్షన్ 50లోని నిబంధనలను ఉల్లంఘించినందున, అప్పీలుదారులు నిర్దోషిగా విడుదలకు అర్హులని వాదించారు. ట్రయల్ కోర్టు ముందు ఈ వాదన చేయలేదని, అప్పీల్‌లో మొదటిసారిగా వాస్తవ ప్రశ్నను లేవనెత్తడానికి అనుమతించలేమని సమర్పిస్తున్నామని అదనపు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ హైకోర్టుకు సూచించారు. అతను సెక్షన్ 54లోని, NDPS చట్టం కారణంగా, అప్పీలుదారులపై భారం పడింది. నేరాలు NDPS చట్టం కింద వారు చేయలేదని మరియు వారు నిరూపణ చేయడంలో విఫలమయ్యారు. ప్రత్యామ్నాయంగా, నిందితులకు వారి హక్కును తెలియజేసే చర్యను గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించాలని సమర్పించారు, NDPS చట్టంలోని సెక్షన్ 50 ప్రకారం ఒక పోలీసు అధికారి చేయవలసిన అధికారిక చర్య మరియు భారతీయ సాక్ష్యాధారాల చట్టం, 1872లోని సెక్షన్ 114, ఇలస్ట్రేషన్ (ఇ)లోని నిబంధనల ప్రకారం హైకోర్టు ఒక ప్రేసంప్షన్ ను లేవనెత్తాలి. *స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ వర్సెస్ బల్బీర్ సింగ్*, [1994] 3 SCC 299, కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును హైకోర్టు గుర్తించింది మరియు NDPS చట్టం పరిధిలోకి వచ్చే ఆర్టికల్‌ల స్వాధీనం కోసం ఒక వ్యక్తిని శోధించడానికి ఉద్దేశించిన పోలీసు

అధికారి అతనికి శోధించే హక్కు ఉందని గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో అలా ఎంచుకుంటే అతనికి తెలియజేయడం తప్పనిసరిగా అవసరమని గమనించారు. అప్పుడు హైకోర్టు పేర్కొంది:

"క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, PSI రాథోడ్ మరియు PSI రాణా ఇద్దరూ తమకు అందిన సమాచారం గురించి దాదాపు ప్రతి ఒక్కరు తమ సాక్ష్యాలలో పేర్కొన్నారని చెప్పవచ్చు, పంచాస్ లను పిలిపించడం, నేరం జరిగిన ప్రదేశానికి వెళ్లడం, నిందితులను శోధించడం మరియు సోదాల్లో నిందితులు నెం.1 నుంచి 55 గ్రాములు, నిందితులు నెం.2 మరియు 3 నుంచి 10 గ్రాముల ముద్దమాల్ 'చరస్' దొరికాయి. కోర్టు ముందు వారు చెప్పనిది ఏమిటంటే, వారు తమ హక్కు గురించి నిందితులకు తెలియజేసామని సెక్షన్ 50 ప్రకారం NDPS చట్టంలోని గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించబడుతుంది. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, Mr. Shelat, అదనపు P.P. సమర్పించడంలో సరైనదే; PSI రాథోడ్ మరియు PSI రాణా నిందితులకు సర్చ్ కు ముందు గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించడానికి వారి హక్కు గురించి తెలియజేసి ఉంటారని కోర్టు అంచనా వేయాలి, అది ఒక అధికారిక చర్య కాబట్టి---------------'

హైకోర్టు ఇలా పేర్కొంది:

"నిందితుడికి శోధించబడే తన హక్కును తెలియజేయడం గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో సెక్షన్ 50 ప్రకారం NDPS చట్టంలోని అధికారిక చర్య. కాబట్టి, సాధారణంగా దీనిని పోలీసు అధికారి కోర్టు ముందు నిలదీయరు, గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించబడే హక్కు సెక్షన్ 50 ప్రకారం NDPS చట్టం గురించి నిందితుడికి తెలియజేసారని భావించవలసి ఉంటుంది...... కేసులో మనం ఇంకా చెప్పవచ్చు NDPS చట్టం కింద ఉన్న, సెక్షన్ 114 (ఇ), ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ ప్రకారం, ప్రీసంప్షన్ ను పెంచడం న్యాయస్థానం విధి, పోలీసు అధికారి కోర్టు ముందు తన సాక్ష్యంలో నిలదీయకపోతే మరియు కోర్టు అటువంటి ప్రీసంప్షన్ ను లేవనెత్తకపోతే, అప్పుడు అది తన విధిలో ఉండిపోతుంది."

సెక్షన్ 50(1), NDPS చట్టంలో ఇలా ఉంది:

"ఏ అధికారికి సక్రమంగా అధికారం ఇచ్చినప్పుడు సెక్షన్ 42 ప్రకారం ఏ వ్యక్తినైనా వెతకాలి సెక్షన్ 41లోని నిబంధనల ప్రకారం, సెక్షన్ 42 లేదా సెక్షన్ 43, అతను, అలాంటి వ్యక్తికి అవసరమైతే, సెక్షన్ 42లో పేర్కొన్న ఏదైనా డిపార్ట్మెంట్‌లోని సమీప గెజిటెడ్ అధికారి వద్దకు లేదా సమీప మేజిస్ట్రేట్ వద్దకు అనవసరమైన ఆలస్యం లేకుండా అలాంటి వ్యక్తిని తీసుకువెళ్లాలి.

ఈ కోర్టు బల్బీర్ సింగ్ (ibid) కేసులో ఇలా చెప్పింది:

"18............... ఈ హక్కును ప్రధానం చేసిన సందర్భంలో, వ్యక్తికి తన హక్కును శోధించమని తెలియజేయడం అధికారికి తప్పనిసరి అని సహజంగా భావించాలి. ఒకవేళ అతను గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు శోధించబడాలి. మాకు, ఇది వ్యక్తికి అవసరమైతే గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించబడే విలువైన హక్కుగా కనిపిస్తుంది, ఎందుకంటే అటువంటి శోధన మరియు నేరారోపణలకు సమానంగా ముఖ్యమైన భద్రతను అందించేటప్పుడు మరింత ప్రామాణికతను విచారణకు విశ్వసనీయత అందిస్తుంది. శోధించబడే వ్యక్తికి అలాంటి అవకాశాన్ని కల్పించడానికి, అతను తన హక్కు గురించి తెలుసుకోవాలి మరియు అది అతనికి తెలియజేయడం ద్వారా అధికారం కలిగిన అధికారి మాత్రమే చేయగలరు. భాష స్పష్టంగా ఉంటుంది మరియు ఈ నిబంధన ఆతరైస్డ్ అధికారికి అతని హక్కు గురించి శోధించాల్సిన వ్యక్తికి తెలియజేయడం తప్పనిసరి చేస్తుంది.

19. చట్టం కింద అధికారులకు విస్తృత అధికారాలు ఇవ్వబడ్డాయి మరియు చట్టం కింద నేరాలకు నిరోధక శిక్షలు కూడా అందించబడతాయి. చట్టవిరుద్ధమైన మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా యొక్క ముప్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని, అమాయకులకు ఎటువంటి హాని జరగకుండా ఉండేలా ఈ విధంగా ప్రదానం చేయబడిన అధికారాల దుర్వినియోగాన్ని తనిఖీ చేయడానికి సంబంధిత రక్షణలను అందించడం సముచితమని శాసనసభ భావించింది. మరియు ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా ప్లాంటింగ్ లేదా కల్పించడం వంటి ఆరోపణలను తగ్గించడానికి, సెక్షన్ 50 అమలు చేయబడింది.

22 .... కాబట్టి, శోధించబడే వ్యక్తికి అతని హక్కు గురించి తెలియజేసేందుకు శోధించడానికి ఉద్దేశించిన అధికారికి ఇది తప్పనిసరి అవసరంగా

పరిగణించబడుతుంది, అతను ఎంచుకుంటే, గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించబడతాడు. కాబట్టి సెక్షన్ 50 యొక్క నిబంధనలు తప్పనిసరి.

ఇది గమనించాలి, NDPS చట్టం ప్రకారం దాని నిబంధనలను ఉల్లంఘించినందుకు శిక్ష 10 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ కాకుండా కఠినమైన జైలు శిక్ష వరకు పొడిగించబడుతుంది కానీ ఇది 20 సంవత్సరాల వరకు పొడిగించవచ్చు మరియు జరిమానా కూడా ఒక లక్ష రూపాయల కంటే తక్కువ కాదు అయితే ఇది రెండు లక్షల రూపాయల వరకు విస్తరించవచ్చు, మరియు కోర్టు తన తీర్పులో నమోదు చేయవలసిన కారణాల కోసం రెండు లక్షల రూపాయల కంటే ఎక్కువ జరిమానా విధించే అధికారం ఉంది. సెక్షన్ 54 లోని NDPS చట్టం నిందితుడిపై అతని నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించే బాధ్యతను బదిలీ చేస్తుంది; అది విచారణలో NDPS చట్టం కింద ట్రయల్స్ లో పేర్కొంది, ఇది ఊహించవచ్చు, విరుద్ధంగా నిరూపించబడనంత వరకు, ఒక నిందితుడు దాని పరిధిలోని ఆర్టికల్స్ కు సంబంధించిన దాని కింద నేరం చేసారు "ఆ స్వాధీనం కోసం అతను సంతృప్తికరంగా ఖాతాలో విఫలమయ్యాడు". NDPS చట్టం కింద అక్రమ ఆర్టికల్స్ లను స్వాధీనం చేసుకునేందుకు కారణమయ్యే తీవ్రమైన పరిణామాలతో సంబంధించి కలిగి అంటే, నిందితుడిపై బాధ్యతను బదిలీ చేయడం మరియు అతను బాధ్యుడయ్యే కఠినమైన శిక్ష, సెక్షన్ 50లో ఉన్న రక్షణను శాసనసభ అమలు చేసింది. అక్రమ ఆర్టికల్స్ లను నిందితులు కలిగి ఉన్నారనే సందేహాన్ని నివృత్తి చేయడానికి NDPS చట్టం ప్రకారం, గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో అటువంటి స్వాధీనం కోసం శోధనను నిర్వహించాలని నిందితుడికి అధికారం ఉంది. బల్బీర్ సింగ్ విషయంలో కనుగొన్న విషయాన్ని మేము సమర్థిస్తున్నాము, ఈ పక్షంలో నిబంధనలు తప్పనిసరి అని మరియు దాని భాష సంబంధిత అధికారిని గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధన నిర్వహించాలని డిమాండ్ చేసే హక్కును శోధించవలసిన వ్యక్తికి తెలియజేయవలసి ఉంటుంది.

NDPS చట్టంలో సెక్షన్ 50 యొక్క నిబంధనలను ప్రవేశపెట్టబడిన ఉద్దేశానికి సంబంధించి మరియు దాని భాష సంబంధిత అధికారిని గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో శోధించే హక్కును వ్యక్తికి శోధించవలసిందిగా తెలియజేయవలసి వచ్చినప్పుడు, ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్, 1872లోని సెక్షన్ 114, ఇలస్ట్రేషన్ (ఇ) కింద భావించుటకు ఆస్కారం లేదు. సెక్షన్ 114 కారణంగా ఒక న్యాయస్థానం "ప్రత్యేకమైన కేసు వాస్తవాలకు సంబంధించి సహజ సంఘటనలు, మానవ ప్రవర్తన మరియు ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ వ్యాపారాల యొక్క సాధారణ మార్గానికి సంబంధించి, అది జరిగినట్లు భావించే ఏదైనా వాస్తవం ఉనికిని ఊహించవచ్చు." ఇది "(ఇ) న్యాయపరమైన మరియు

అధికారిక చర్యలు క్రమం తప్పకుండా నిర్వహించబడుతున్నాయని భావించవచ్చు." అలా ఊహించడానికి ఆస్కారం లేదు, ఎందుకంటే NDPS చట్టం కింద అక్రమ ఆర్టికల్స్ లను స్వాధీనం చేసుకోవడం కోర్టు ముందు సంతృప్తికరంగా నిర్ధారించబడాలి. శోధన తర్వాత స్వాధీనం చేసుకున్న వాస్తవం నిరూపించబడాలి. శోధనకు సంబంధించిన సాక్ష్యం ఇచ్చినప్పుడు దాని కనెక్షన్‌లో జరిగినదంతా తప్పనిసరిగా పేర్కొనాలి. గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో సెర్చ్ నిర్వహించాలని డిమాండ్ చేసే అర్హత తనకు ఉందని, సెర్చ్ చేయాల్సిన వ్యక్తికి తాను తెలియజేసినట్లు సెర్చ్ నిర్వహిస్తున్న అధికారి వాంగ్మూలం ఈ విషయంలో చాలా సందర్భోచితమైనది మరియు ఆ వ్యక్తి అలా డిమాండ్ చేయడానికి ఎంపిక చేసుకోలేదు. ఈ ప్రభావానికి ఎటువంటి ఆధారాలు ఇవ్వబడకపోతే, శోధించబడే వ్యక్తికి చట్టం ఇచ్చిన రక్షణ గురించి తెలియజేయబడలేదని కోర్టు భావించాలి మరియు NDPS చట్టం ప్రకారం అక్రమ ఆర్టికల్స్ లను కలిగి ఉన్నట్లు నిర్ధారించబడలేదని గుర్తించాలి.

హైకోర్టు అభిప్రాయాన్ని మేము పంచుకోలేకపోతున్నాము, NDPS చట్టం కింద కేసుల్లో ప్రీసంప్షన్ ను పెంచడం న్యాయస్థానం యొక్క విధి, సంబంధిత అధికారి నిలదీయకపోవడంతో అతను సెక్షన్ 50 ద్వారా నిర్దేశించిన విధానాన్ని అనుసరించాడని, సెక్షన్ 50 కల్పించే రక్షణ ప్రయోజనం నిందితుడికి లేదని నిర్ధారించడానికి కోర్టు బాధ్యత వహిస్తుంది; కాబట్టి, NDPS చట్టం కింద అక్రమంగా ఉన్న ఆర్టికల్స్ లను అతని స్వాధీనం చేసుకోవడం, అటువంటి స్వాధీనం కోసం సంతృప్తికరంగా లెక్కించవలసిన ముందస్తు షరతు నెరవేరలేదని; మరియు నిందితులను నిర్దోషిగా విడుదల చేయాలని నిర్ధారించబడలేదు.

హైకోర్టు వాస్తవం మీద ఆధారపడింది, సెక్షన్ 50 పాటించబడలేదనే వాదన ట్రయల్ కోర్టు ముందు చేయబడలేదు మరియు అప్పీల్‌లో మొదటి సారి వాస్తవాన్ని తీసుకోలేమని పేర్కొంది. NDPS చట్టం కింద అక్రమ ఆర్టికల్స్ కలిగి ఉన్నారని ఆరోపించిన వారికి సెక్షన్ 50 ఇచ్చిన రక్షణ పవిత్రమైనది మరియు మొదటి ఉదాహరణ కోర్టులో పాయింట్ తీసుకోని సాంకేతికతపై విస్మరించలేము.

అక్రమమైన ఆర్టికల్స్ లను కలిగి ఉన్న వ్యక్తిని కనుగొనడం మేము చెప్పినట్లుగా NDPS చట్టం యొక్క నిబంధనల ప్రకారం, అతను దాని నిబంధనలకు విరుద్ధంగా లేడని నిరూపించుకోవాల్సిన పరిణామం మరియు అది అతనికి 20 సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూపాయలు రెండు లక్షలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ జరిమానా విధించే శిక్షకు గురి చేస్తుంది. కాబట్టి, ఇది అవసరం,

నేరాలతో వ్యవహరించే న్యాయస్థానాలు NDPS చట్టం ప్రకారం అది వారి సంతృప్తికి అనుగుణంగా ఏర్పాటు చేయబడేలా చూడటానికి చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి, నిందితుడికి సంబంధిత అధికారి శోధించబడే హక్కు గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు అతనికి ఉందని సమాచారం అందించారు. చట్టం ద్వారా మంజూరు చేయబడిన ఈ హక్కు లేదా రక్షణ గురించి నిందితుడికి తప్పనిసరిగా అవగాహన కల్పించాలని మరియు అటువంటి హక్కు లేదా రక్షణ గురించి అతనికి అవగాహన కల్పించినట్లు చూపించడానికి తగిన సాక్ష్యాలను రూపొందించకపోతే తప్ప, దానిని నొక్కి చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. సెక్షన్ 50 యొక్క అవసరాలు కట్టుబడి ఉన్నాయని భావించే ప్రశ్న ఉండదు. చట్టబద్ధమైన ఆవశ్యకతకు అనుగుణంగా దర్యాప్తు అధికారులు జాగ్రత్తలు తీసుకునేలా దీని తరపున ఆదేశాలు జారీ చేయాలి మరియు డ్రగ్ పెడ్లర్లు వాటిని పాటించకపోవడం వల్ల స్కాట్ ఫ్రీగా వెళ్లరు. మాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాను అరికట్టేందుకు ఇటువంటి సూచనలు ఎంతో విలువైనవిగా ఉంటాయి. అదే సమయంలో, మాదక ద్రవ్యాలను కలిగి ఉన్నారని ఆరోపించబడిన వారు, వారి నేరం ఎంత ఘోరంగా కనిపించినా, చట్టం సూచించే రక్షణను కలిగి ఉండాలి.

పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా, ఎన్‌డిపిఎస్ చట్టం కింద అప్పీలుదారుల నేరారోపణ మరియు వారిపై విధించిన శిక్షను తప్పనిసరిగా పక్కన పెట్టాలి.

అప్పీలుదారుల నేరారోపణ కోసం బొంబాయి నిషేధ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం ప్రత్యేక శిక్ష విధించబడలేదు. హైకోర్టు ఈ నేరాలకు సంబంధించిన అంశాలను విచారించలేదు. PSIలు రాథోడ్ మరియు రాణాల సాక్ష్యాన్ని 'పంచాస్' సమర్థించలేదని మేము కనుగొన్నాము, ఇది అప్పీళ్ల ఆధీనంలో 'చరస్' దొరికిందనే కేసును మరింత బలహీనపరుస్తుంది. కాబట్టి, మేము వారి నేరారోపణను బొంబాయి నిషేధ చట్టం కింద కొనసాగించలేము.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది. అప్పీల్ కింద తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు పక్కన పెట్టబడింది. నిందితులను నిర్దోషులుగా ప్రకటించి, వెంటనే విడుదల చేయాలి.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.